

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Qvaestio XC. De adiuratio ne per quam assumitur nomen diuinum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

QVAEST. XC.

ARTICL.

Hemil. 44. in
Matt. in ope-
re imperie-
o a medio
illius. 10. 2.

ditionem personæ, uel temporis.

¶ 2 Præt. Maius est iurare per Deum, quam per Euangeliæ. Vnde * Chrysost. dicit. Si aliqua causa fuerit, modicum uideretur facere, qui iurat per Deum: sed quicquid per Euangeliæ, maius aliquid fecisse videatur. Quibus dicendum est: Stulti, scripturæ propter Deum factæ sunt, non Deus propter scripturas: sed cuiuslibet conditionis personæ, & quolibet tempore in communi locutione confuerunt iurare per Deum. ergo multò magis licitum est eis iure per Euangeliæ.

¶ 3 Præt. Idem non causatur ex contrariis causis, quæ contrariae causæ sunt cōtrariorum: sed aliqui excluduntur a iuramento propter defectū perlona, sicut pueri ante quatuordecim annos, & etiam illi qui semel fuerunt perire. non ergo uidetur, quod aliqui prohibeantur iurare uel propter dignitatem, sicut clerici, aut etiam propter temporis solemnitatem.

¶ 4 Præt. Nullus homo uiuens in hoc mundo est tan-

ta dignitatis sicut angelus. dicitur enim Matth. 11. quod qui minor est in regno calorum, maior est illo, t. Ioanne Baptista adhuc in mundo uiuente: sed angelus conuenit iurare. dicitur enim Apocal. 10. quod angelus iurauit per iuuentem in secula seculorum. ergo nullus homo propter dignitatem debet excusari a iuramento.

SED CONTRA est quod habetur* 2. q. 5. Presbyter nice iuramenti per sanctam consecrationē interrogatur. Et † 22. q. 5. dicitur. Nullus ex ecclesiastico ordine cuiquam laico quicquam super sancta Euange-

lia iurare præsumat.

RSPON. Dicendum, quod in iuramento duo sunt cōsideranda. Vnum quidem ex parte Dei, cuius testimonium inducit: & quantum ad hoc debet iuramento maxima reverentia. Et propter hoc a iuramento excluduntur pueri ante annos pubertatis, qui nō coguntur ad iurandum: quia nondum habent prædictum usum rōnis, quo possint cum reverentia debita iuramentū præstare. Et iterū perire, qui ad iuramentū non admittuntur: quia ex retroactis præsumuntur, quod debitam reverentiam iuramento non exhibebunt. Et pp. hoc ēt, ut iuramentum debita reverentia exhibeat, dicitur* 2. q. 5. Non enim est, ut qui in sanctis audet iurare, hoc ieiunus faciat cū omni honestate, & timore Dei. Aliud aut̄ cōsiderandum ex parte hominis, cuius dictum iuramento confirmatur. Non n. indiget dictum hominis confirmationē, nisi quia de eo dubitatur. Hoc autē derogat dignitati perlóng, ut dubitetur de ueritate eo: una qua dicit: & ideo personis magna dignitas non conuenit iurare. Propter quod dicitur* 2. q. 4. c. Si quis presbyter. quod sacerdotes ex leui causa iurare non debent: tamē pro aliqua necessitate, uel magnitudine lictum est eis iurare, & præcipue pro spiritualibus negotiis, pro quibus ēt iuramenta competit præstare in solemniis diebus, quibus est spiritualibus rebus uacandum: nō autem tunc sunt iuramenta præstanta pro rebus temporalibus, nisi forte ex magna necessitate.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod quidam sunt, quod dictum suum confirmare non posunt propter defectum corum: & quidam sunt, quorum dictū adeo debet esse certum, quod confirmationē non eget.

AD SECUNDVM dicendum, quod iuramentum secundum se consideratum, tanto fortius est, & magis obligat, quanto maius est id, per quod iuratur, ut * Augustinus dicit ad Publicolam: & secundum hoc, maius est iurare per Deum, quam per Euangeliæ. Sed potest esse econuerso propter modum iurandi, utpote si iuramentum, quod

Epist. 54.
aliquantulō
a principio
tom. 2.

F fit per Euangeliæ, fiat cum quadam defi-
& solemnitate, iuramentum autem per
Deum, fiat leuiter, & absque deliberatione.

AD TERTIUM Dicendum, quod bet aliquid tolli ex contrariis causis per abundantie, & defectus, & hoc mea diuntur a iuramento, quia tunc maius re-
tis, quam quod eos iurare debeat: ali-
nes sunt minores auctoritatis, quam quod con-
mento fletur.

AD QUARTVM Dicendum, quod angelii inducitur non propter defectum, si non sit eius proprius dicto credendum, dicendum id, quod dicitur, ex infallibili Do-
tione procedere. Sicut etiam & Deus scripturis iurans inducitur, ad ostendendam
abilitatem eius quod dicitur, sicut Apo-
stolus ad Hebreos sexto.

QVAESTIO XC.

De assumptione diuini nomini permis-
sionis adiurationis, in tres articulos,

diuina.

POST A cōsiderandi est
de abstiūtiō diuini noīs
per modū adiurations.

ET CIRCA hoc queruntur tria:
¶ Primo, Vtrum liceat adiurare
homines.

¶ Secundō, Vtrum liceat adiurare
re dæmones.

¶ Tertiō, Vtrum liceat adiurare
irrationales creaturas.

ARTICULUS PRIMUS.

Vtrum liceat adiurare hominem.

AD PRIMVM sic procedit.
Videtur, quod non liceat hominem adiurare. Dicitur. * Origenes super Mart. Aestimo quoniam non oportet, ut vir quidem secundum Euangeliū uitere, adiure alterum. Sicuti iurare non licet quantum ad euangelicam Christi mandatum, notum est, & ideo nec adiurare alterum licet.

¶ 2 Præt. Manifestum est, quod Princeps sacerdotum Iesum illud adiurauit per Deum uiuum.

¶ 3 Præt. Quicunque adiurat aliquem, quodammodo ipsiū cōpellit: sed non licet alium iurare, ergo uidetur quod ne li-

cēat alium adiurare.

¶ 4 Præt. Adiurare est aliquem ad iurandum inducere: sed inde aliquid ad iurandum, et in-

teriorum, qui inferioribus iuramen-
ta imponunt. ergo inferio-
res superioris suos non polluit
adiurare.

SED CONTRA est, quod et Deum per aliqua sacra obsecramus, cum obstantes. Apostolus etiam fidet
les obsecrat per misericordiam

aut difficultas sciendum est, quod hic non est: quæstio de invocatione demonum, ut patet ex titulo dubit: quoniam illa est manifeste illicita, & peccatum mortale, spectans ad apostoliam, ut in fra loco proprio patet: sed quæstio est de colloquio, & admisso- feruntur omnibus, & huiusmodi, quando damon sponte se offerat, aut occurrit. Et dicen- dum est, quod dupli- cit homo potest communio commu- nis exercere cum demone, aut tamquam cum hoste, aut tamquam cum socio, seu non hoste. Si enim homo inquirit aliquod loquendum, ne faciendum a demone tamquam ab hoste, nullum peccatum est, quoniam da- co fuit nobis in ho- stes, & hostiliter ad eos nos habere debemus. Et quoniam cu- his hostibus nulla est inducitur con- certa libertas, ut inter nos possit homo cu- domine quasi treu- ge tempore conser- fatus, & consequens est, ut tempore hostiliter ad eos nos habere debet. Ad hostes autem dupliciter nos inculpabiliter exhibemus, scilicet expulsi- sione, vel compulsi- one. Ex propria his fo- lis dubius modis per se loquendo, li- gare ad demones nos habemus, vel expel- lendo, ut in exorcis- mis & orationibus supra arietumos fit: vel compellendo, ut fandi uiri sape fa- ciente, præcipiendo exsuffia potestate, quia le eos compelle- re posse scimus, ut al- liqua dicant, vel fa- ciant non ut spontane- um, sed ut hostes in caputitate seruitutis reduti, quonodo Dens. & angeli uuen- tur ministerio demo- num. Si vero homo ad demonem se ha- beat, non ut hostem, peccatum est quan- doque mortale, quan- doque veniale. Nam habere sociale actum cum demone, est peccatum mortale ex iure genere: quia ad socialis habet maneriam repugnan- tem non qualitercum que, sed perniciose. Et quod sit materia repugnans, patet ex eo, quod socialis a- datus terminatur ad hostem Dei celestis patrem, & nostrum. Constat enim hostis repugnare societati, cum societas omnis sub amicitia comprehendatur honesti, de- stabili, & utili. Nulla autem cum hoste amicitia est concessa. Quid autem sit repugnans perniciose, patet ex eo, quod est

A cum hoste in his, in quibus est hostis. Nam non potest in dæmo- ne distingui duplex genus, voluntariorum, quoddam pertinens ad hostilitatem, & quoddam non, ut inter homines adiuicem inimicos contingit: sed omnia voluntaria demonis, hostilia sunt propter eorum peruersam, ac obstinatam voluntatem in malo, in tantum, ut in quo

liberis suo voluntario opere peccent mortali- ter, ut in praeceden- ti habitum est lib- bro. Omnis autem amicitia cum hoste, in his quæ hostilia sunt, est perniciose, ut pote hostilitati con- traria. Unde sequitur, quod si cum de- mone exercetur actus socialis perfecte, est peccatum mortale: si vero imperfecte, est peccatum veniale. Habet autem ratio- nem actus socialis p- fecte, ut demonis vo- luntaria confabula- tione, seruitio, do- ctrina, & similibus:

Hom.vlt.ijin
Mat.super il-
lud: Adiu-
re, dic nobis
fit es Chri-
stus, 50.3.

ARTICVLVS 11.

Vtrum licet demones adiuvare.

AD SECUNDVM sic proce- ditur. Videtur, quod non licet dæmones adiuvare. Dicit.n.¶ Origenes super Matth. Non est secundum potestatem datam a Sal- tuatore adiuvare dæmonia: iudicium enim est hoc: non autem de bens Iudaorum ritus imitari, sed potius vti potestate a Christo data: ergo non est licitum dæmones adiuvare.

¶ 2 Præt. Multi nigromanticis incantationibus dæmones inuocat per aliquod diuinum, quod est adiuvare. Si ergo licitum est dæmones adiuvare, licitum est nigromanticis incantationib. vti, qd' pa- ter esse falsum: ergo & primum.

¶ 3 Præt. Quicunque adiurat aliquem, ex hoc ipso aliquam societatem cu ipso facit: sed non licet cum dæmonibus societatem face- re secundum illud. Corinth. 10. Nolo vos socios fieri dæmoniorum: ergo non licet dæmones adiuvare.

SED CONTRA est, quod dic- tur Mar. vlti. In nomine meo dæmonia ejiciunt: sed inducere alium ad aliquod agendum propter nomen diuinum, hoc est ad iu- rare: ergo licitum est dæmones adiuvare.

RE S P O N S O N. Dicendum, quod sicut dictum est, duplex est adiu- randi modus. Vnus quidem per modum deprecationis, vel induc- tionis ob reverentiam alicuius sa- cri: aliis autem per modum com- pulsionis. Primo autem modo non licet dæmones adiuvare, quia ille modus adiuvandi videtur ad quam- dam bencvolentiam, vel amicitia-

Ar. preced.
accidere videtur, nisi his qui possunt dæmones compellere. Quoniam mendax cum sit, & hostis, nulla potest eius veris fides dari, nisi adiut virtus compulsa.

Secunda Secunda S. Thomæ.

FF 4 ¶ Super

Q V A E S T . X C .

A R T I C . III.

Pertinere, quoniam licet ad dæmones vti. Secundò F autem adiurationis modo, qui est per compulsionem, licet nobis ad aliquid vti, & ad aliquid non licet. Dæmones enim in cursu huius viæ nōbūs aduerarij constituantur: non autem eorum actus nostræ dispositioni subduntur, sed dispositioni diuinæ, & sanctorum angelorum, quia vt * Augu. dicit in 3. de Trin. spiritus defortor regitur per spiritum iustum. Possumus ergo dæmones adiurando per virtutem diuini nominis, tanquam inimicos repellere, ne nobis noceant spiritualiter, vel corporaliter, secundum protestatem diuinam datam a Christo, secundum illud Luc. 10. Ecce dedi vobis potestatem calcâ supra serpentes, & scorpiones, & supra omnem vitutem inimici, & nihil vobis nocebit. Non tamen licitum est eos adiurare ad aliquid ab eis addiscendum, vel etiā ad aliquid per eos obtainendum: quia hoc pertinet ad aliquam societatem cum ipsis habendam, nisi forte ex speciali instinctu, vel reuelatione diuina, aliqui sancti ad aliquos effectus, dæmonum operacione vntantur: sicut legitur de beato Iacobo, q̄ per dæmonem fecit Hermogenem ad se adduci.

AD P R I M U M ergo dicendum, q̄ Origenes loquitur de adiuratione, quae non fit potestatē p̄ modum compulsionis, sed magis per modū cuiusdam benevolæ deprecationis.

AD S E C U D U M dicendum, q̄ nigromantici vuntur adiurbationibus, & invocationibus dæmonum ad aliquid ab eis addiscendum, vel adipiscendum: & hoc est illicitum, vt * dictum est. Vnde † Chrysost. dicit Marc. 1. expōns illud verbum Domini, quod spiritui immundo dixit. Obmutescet, & exi ab homine. Salutiferum hoc nobis dogma datur, ne credamus dæmonibus quantumcunque detinent veritatem.

AD T E R T I U M dicendum, q̄ ratio illa p̄cedit de adiuratione, quia imploratur auxiliū dæmonū ad aliqd agendum, vel cognoscendum: hoc n. v̄f ad quandam societatem pertinet. Sed q̄ aliquis adiurando dæmones repellat, hoc est ab eorum societate recedere.

A R T I C U L U S III.

Vtrum liceat irrationalem creaturam adiurare.

AD T E R T I U M sic proceditur. Videtur, q̄ nō licet adiurare irrationalem creaturā. Adiuratio n. fit per locutionē: sed frusta sermo dirigit ad eū, q̄ non intelligit, qualis est irrationalis creatura: ergo vanum est, & illicitū irrationalē creaturā adiurare.

T2 Præt. Adeum videtur competere adiuratio, ad quem pertinet iuratio: sed iuratio non pertinet ad creaturam irrationalem: ergo videtur quod ad eam non licet adiuratione vti.

Art. 1. & 2.
Præced.

T3 Præt. Duplex est adiurbationis modus, vt ex supra * dictis patet. Vnus quidem per modum deprecationis, quo nō possumus vti ad irrationalem creaturam, quę non est domina sui actus. Alia autem adiuratio est per modum compulsionis, qua etiam, vt videtur, ad eam vti non possumus: quia non est nostrum creaturis irrationalibus imperare, sed solum illius, de quo dicitur Matt. 8. Quoniam venti, & mares obedient ei: ergo nullo modo, vt videtur, licet vti adiurbatione ad irrationales creaturas.

SE D C O N T R A est, q̄ Simon & Iudas legūtur adiurasse dracones, & eis præcepisse, vt in desertum locum discederent.

RESPON. Dicendum, q̄ creaturæ irrationales ab alio aguntur ad proprias operationes. Eadē autem

adīo est eius, quod agitur & mouetur, agit & mouet, licet motus sagittæ, operatio sagittatis: & ideo operacione turæ nō solū ipsi attribuitur, sed prius cuius dispositione omnia mouentur, ad diabolum, qui permissione omnibus irrationalibus creaturis ad noctem bus. Sic ergo adiuratio, quā quis utram creatram, potest intelligi duplicitur adiuratio referatur ad ipsam irrationalem creaturam secundum se: & sic uam lem creaturam adiurare. Alio modo, q̄ uam, a quo irrationalis creatura agit & sic dupliciter adiuratur irrationalis, quidem modo, per modum deprecationis: quod pertinet ad eos qui dum miracula faciunt. Alio modo, q̄ compulsionis, que refertur ad diabolum, q̄ uam nostrum unitur irrationalibus, est modus adiurandi in Ecclesiæ concilio dæmonum potest excludit ad iuratur. Adiurare autem dæmones ab eo plorando, non licet. Et per hoc patet obiecta.

Q V A E S T I O . X C I .

De assumptione diuini nominis ad modum per orationem, uel laudem, in duos articulos diuisa.

DE A B S U M P T I O N E diuini nominis ad modum per orationem, uel laudem, in duos articulos diuisa.

In corp. art. In concione de Lazaro iter pri. & med. to. 2.

EINDE considerandum est de assumptione diuini nominis ad invocationem per orationem, uel laudem.

Et de oratione, quidem iam dictum est. Vnde nunc delaudentur dicendum.

CIRCA quam queruntur duo.

T1 Primō, Vtrum Deus sit ore laudandus.

T2 Secundō, Vtrum in laudib⁹ Dei sint cantus adhibendi.

ARTICULUS PRIMVS.

Vtrum Deus sit ore laudandus,

K

AD P R I M U M sic proceditur. Videtur, quod Deus in ore laudandus. Dicitur. Philosopher. in Ethic. Optimum non est laus, sed maius aliud, & melius: sed Deus est super omnium optimus. ergo Deus non debetur laus, sed aliquid maius laudetur. Vnde Ecc. 43 dicitur, quod Deus maior est omnia laude.

T2 Præt. Laus Dei ad cultum ipsum pertinet: est enim religiosus actus. sed Deus mente colitur, q̄uā ore. unde Dominus Iesus, contra quodam inducit, lud Ita. Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum loget, a me. ergo laus Dei magis confitit in corde, q̄uā in ore.

T3 Præter. Homines ad hocce